

Pabėgimas iš Solovecko 90 sovietų kalinių

Du pabėgėlių atvyko į Latviją; pasakoja, kaip įvykinta pabėgimas ir kaip bėgtojų daugelis žuvo miškuose nuo bado ir šalčio

RYGA, kovo 11. — Slaptu būdu perėję per sieną iš sovietų Rusijos į Latviją, į Rygą keli atvyko du rusai, Michail Neverovsky ir Piotr Petrov, pabėgę, kartu su 90 kitų kalinių, iš kalėjimo Solovecko saloje, Baltosios jūros.

Apie pabėgimą Neverovskis ir Petrovas pasakoja šitokią šurpią istoriją.

Praeitą vasarą juodu slapta perėjo sieną iš Latvijos į Rusiją darbo ieškoti, bet tuojau buvo sovietų pasienio sargybos suimti ir nuteisti penkeriems metams klajimo Solovecko saloj.

Spalio mėnesį, prieš užsidarant žiemai navigacijos Baltosios jūros, Solovecko vyriausybė pasiuntė į kontinentą 150 kalinių rasti kirsti. Kirtimo vieta buvo apie 90 mylių į pietus nuo nedidelio Kemės uosto Baltosios jūros, kur taip jau yra koncentracijos stovykla.

Vakarą prieš Naujus Metus, kai čekistų sargyba stipriai girtuokliavo, kaliniai pavyko pasivogti iš jų keturi revolversiai. Ant rytojaus jie nukorė miške tris savo sargybinius, ir 90 kalinių leidosi bėgti. Jie bėgo pasiskaidę į burius, dauguma jų norėdami pasiekti Suomiją.

Neramus antifašistų mitingas Berlyne

BERLYNAS, kovo 11. — Vakar čia įvyko didelis antifašistinis mitingas, kuriame dalyvavo keli tūkstančiai žmonių ir kuriame kalbėjo Amerikos rašytojas Henri Barbusse, John Dospassos, gr. Michael Karoly ir buvęs Albanijos premjeras Fan Noli.

Triukšmingais aplovismeriais buvo priimtos rezolucijos, kuriomis pasmerkiama Italijos diktatoriaus Mussolini politika ir pasizadama kovoti su fašizmu Vokietijoje.

Kai po mitingo jo dalyviai bandė surengti demonstraciją, įvyko susikirtimas su policija, kuriame daug asmenų buvo sužeisti ir dvidešimt ar daugiau jų tarpe ir paskilęs komunietų lyderis Max Hoeltz. Netrukus visi buvo vėl paleisti.

NEW YORKAS, kovo 11. — Praeitą naktį plėšikai įsilaužė į vieną rubų krautuvę 5-toj Ave. atplėšė saugiąją šėpą ir paspruko su \$15,000.

Chicagai ir apielinknei federalinis oro biuras šiai dienai pranašauja:

Didumo debesių; kartais gali būti lietus ir perkūnijų audrų; šalčiai vakarą; stiprus pietų vakarų vėjai.

Vakar temperatūra įvairavo tarp 39° ir 48° F.

Šiandien saulė teka 6:08, leidžiasi 5:52. Mėnuo leidžiasi 7:32 vakaro.

Trockis persikraustė į viešbutį gyventi; vis sergimas

KONSTANTINOPOLIS, kovo 11. — Trockis, kuris ligšiol buvo čia laikomas, kartu su savo žmona ir sunum, sovietų konsulate ir stipriai sergimas, dabar persikraustė gyventi į Parą viešbutį.

Nors dabar jis yra "laisvė" ir naudojasi beveik visomis tokomis privilegijomis, kurios yra suteiktos visiems kitiems Turkijoje gyvenantiems sveikiesiems, jis, matyt, yra davęs prižadėjimą nedaryti jokios demonstracijos. Be to, dagi "laisvėje," jis vis tes pat sargybos sergimas.

Izviestija apie švietimo vargus SSSR

RYGA, kovo 11. — Maskvos Izviestija kalba apie darbininkų fakultetus ir sako, kad per pastaruosius dešimt metų į Rusijos universitetus buvo priimta 40,000 studentų. Laikraštis sako, kad tuojau po revoliucijos Rusijoje švietimo įstaigos dygusios kaip grybai po lietaus, ir 1920 metais aukštesnių švietimo įstaigų, kartu su vietų mokyklomis, buvo jau 200. Tačiau, dėl pinigų stokos, tas skaičius ėmęs nuolat mažėti, ir 1927 metais jų belikę tik 80. Tai pačiais metais iš 18,410 apibūtinamųjų mokyklų sugėbėjusios priimti vos 7,500 studentų. Likusieji 60 metų jaunuolių negalėjo būti priimti dėl vietos stokos.

Kiekvienas studentas išlaikymas tose mokyklose, pasak Izviestija, bendrai pareina \$244 per metus.

Dej visuotinio Rusijos gyvenimo skurdo, dėl menkų darbininkų ir valstybės tranauojų uždarbių, jie negali savo vaikų leisti į universitetus. Del to studentus paprastai paskiria profesinės sąjungos, kurios užmoka mokyklą ir kartais savo studentams duoda dar \$12.50 mėnesio maistui ir būtui.

Nesutaria del reparacijų mokesnių

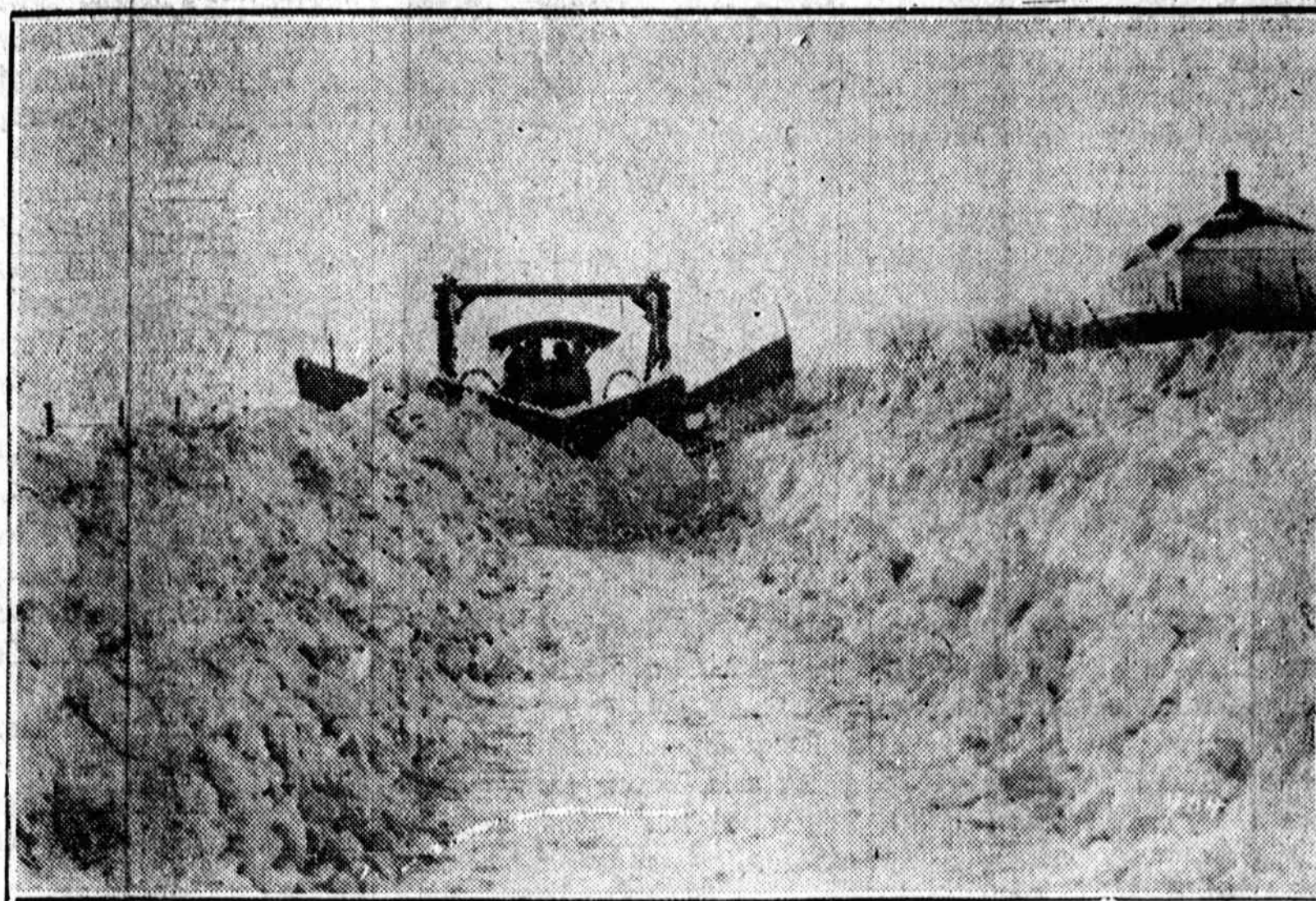
Vokietija atsako mokėti daugiau kaip \$300,000,000 metais; aliantai reikalauja \$625,000,000

PARYŽIUS, kovo 11. — Visi ekspertų konferencijos Vokietijos reparacijų klausimui likviduoti nariai bendrai sutinka su "viršiausio banko" įsteigimo projektu, bet nesutinka dėl sumos, kurią Vokietija turėtų mokėti. Alijantai, butent, reikalauja per metus 625 milijonų dolerių, tuo tarpu Vokietija siūlo ne daugiau kaip 300 milijonų per metus.

Dr. Hjalmar Schacht, reichsbanko pirmininkas ir vokiečių delegacijos galva, šandien išvyko į Berlyną pasitarti su savo vyriausybe.

VARŠUVA, kovo 11. — Lenkijos senatas ratifikavo ekstradicijos [nusikaltėlių išdavimo] sutartį tarp Lenkijos ir Jungtinių Valstybių.

PHILADELPHIOJ gazu nusitroskino Joseph Bechter, 23 metų amžiaus, užsidaręs didelį dėžę, į kurią jis buvo įsivedęs guminę žarną, ir atsukęs gažą.

Nesėnai apie Colesburg, Ia., iškrito 10 pėdų sniego. Paveiksle parodoma, kaip mašina valo nuo kelio sniegą.

Meksikos sukilėliai sukilo prieš vadą

Gen. Urbalejo, maištininkų vadas, turėjo bėgsta gelbėtis nuo savo regimentų

MONTEREY, Meksika, kovo 11. — Gen. Francisco Urbalejo, Yaqui indėnų vadas, kuris bandė susijungti su vyriausiojo sukilimo vado, gen. Gonzalo Escobaro, jėgomis, ir su savo armija žygiavo Torreono linkui, bulikant mokykloms sugėbėjusios priimti vos 7,500 studentų. Likusieji 60 metų jaunuolių negalėjo būti priimti dėl vietos stokos.

Gen. Urbalejo prisikalbino buvusius jo komandoje keturis regimentus susidėti su sukilėliais, ir išžygiavo per Durango į didžiulį sukilėlių koncentracijos punktą, iš kurio sukilėliai turėjo eiti prieš 18,000 federalinių kareivių armiją, gen. Plutarco Calles vedamą.

Žygiuojant per tyrlius, trijų regimentų kareiviai staiga atsiskakė toliau eiti. Šian ir ten regimentuose pasigirdo šauksmai: "Viva Calles!" ir bemaž trys ketvirtadaliai gen. Urbalejo armijos pakėlė maištą prieš savo vadą.

Gen. Urbalejo su mažiau kaip katvirtadaliu savo sekėjų buvo priverstas bėgsta savo gyvą gelbėti.

Amerikos automobiliai užkariauja Europos rinkas

PARYŽIUS, kovo 11. — Į Paryžių atvyko Alfred P. Sloan, Amerikos General Motors korporacijos pirmininkas. Jo vizitas Francijai ir Vokietijai rimamas su General Motors nupirkimu Vokietijoje Opel'io automobilų fabriko masinei Chevrolet automobilių gamybai.

Sloan sako, kad Amerikos automobiliai ima užkariauti Europos rinkas, kadangi ir europiečiai vis labiau ir labiau ima suprasti, jogei automobiliai esą ne koks prašmatnumas, bet būtina gyvenimo reikmena, kasdieninio susisiekimo ir transporto priemonė. Pasak Sloan'o, praėjusiais metais vien General Motors korporacija padarius 100 milijonų dolerių vertės biznio Didžiojoje Britanijoje ir kontinento Europoje, o ateity propektai esą dar geresni.

SYRACUSE, N. Y., kovo 11. — Prekių traukiniui susidurus su tramvajumi, čia buvo daugiau ne dvidešimt asmenų sužeisti, penki jų pavojingai.

Milžiniškas akmuo užgavo traukinį 4 užmušti

KONSTANTINOPOLIS, Turkija, kovo 11. — Netoli nuo Aca bazaro nusitęsęs nuo kalno milžiniškas akmuo užgavo bėgusį pro šalį traukinį. Lokomotyva ir keli vagonai buvo su daužyti, keturi žmonės vietoj užmušti, o vienuolika pavojingai sužeisti.

Italų fašistų suvažiavimas Romoje

ROMA, kovo 11. — Karališkos Operos salėje vakar įvyko didelis, iš visos Italijos suvažiavusių, fašistų mitingas, į kurį buvo įleidiama tik patys ištikimieji fašistų partijos nariai, turintieji fašistų kortas, išskiriant užsienio korespondentus, nors ir tie buvo gerokai persijoti.

Mitinge, kuriame dalyvavo apie 4000 afšistų, oratorių buvo vienas pats diktatorius Mussolini. Savo kalboje jis pasakė, kad Italija norinti sandarą gyventi su visomis tautomis, ypač su savo kaimynais, bet kartu esanti pasirėngus savo interesus ginti kiekviename pasaulio krašte. Jis gyrė savo fašistinį režimą ir didžiavosi padaręs taiką su Vatikanu.

Ginklų kontrolės delegatų konferencija

GENEVA, Šveicarija, kovo 11. — Šiandien susirinko Tautų Sąjungos kariuomenės ir laivyno ekspertų konferencija tartis del ginklų ir karo medžiagų gaminių kontrolės.

Moteriškė nušovė kunigą bažnyčioj

CANTON, Ohio, kovo 11. — Vakar viena moteriškė mirtinai pašovė vietos St. Anthony katalikų parapijos kunigą, Josephą A. Riccardi, 34 metų amžiaus. Po mišių kunigas buvo bejeinas iš bažnyčios, ir tarpdury moteriškė jį šovė. Umai nugabentas į ligoninę kunigas netrukus mirė.

Sovikė, Mrs. Mamie Guerrier, 27 metų amžiaus, tapo suimta. Kvociama, ji atsiskakė aiškinti priežastį, del kurios nukovė kunigą.

"Pasaulio bankas" karo skoloms likviduoti, socialistų ideja

Ką dabar reparacijų ekspertai projektuoja, socialistų kongresas jau 1921 metais suprojektavo

PARYŽIUS, kovo 11. — Francijos socialistų vadas, Leonas Blum, laikraštį Le Populaire primena, kad dar 1921 metais socialistų partijos, priklausančios Antrojo Internacionalo, savo kongrese Amsterdame sutaisė didelio tarptautinio banko projektą visoms didžiojo karo skoloms likviduoti.

Kongreso projektą, toks bankas turėjo but įsteigtas visų suinteresuotų valstybių, Tautų Sąjungos priežiūroje. Bankas turėjo turėti visas tas privilegijas, kurias dabar numato ekspertai savo projektuojamam viršiausiam tarptautiniam bankui, kaip antai paleidimą rinkon reparacijų bonų, reparacijų mokėjimų natūra finansavimą, sumokėjimų gyvais pinigais transferavimą ir reparacijų bei alijantų tarpusavio skolų atsimokėjimo likvidavimą. Be to, socialistų projektu tas tarptautinis bankas turėjo teisės leisti savo rūšies tarptautinius pinigus.

Šitas Blumo pranešimas dabar nuramino tam tikras sferas, kurios bijojo, kad reparacijų ekspertų projektui įsteigti viršiausį tarptautinį banką Europos socialistų partijos status stiprią opoziciją.

Lietuvių banditai nukovė 7 lenkus

Associated Press praneša iš Varšuvos, kad lietuvių banditai, perėję per sieną į lenkų pusę, netoli nuo Dubno puolė vieną viensėdį, kur jie nukovė septynis asmenis, jų tarpe tris vaikus.

\$100,000 gaisras; keturi asmens pritrško

DULUTH, Minn., kovo 11. — Didelis gaisras praeitą naktį sunaikino čia Siegel Hardware kompanijos įstaigą, padaręs, kaip apskaičiuoja, \$100,000 nuostolių.

Apdegę taip jau gretimas viešbutis, o keturi jo svečiai buvo dumais pritrško, bet pavyko atgaivinti.

Velykų Šventė Lietuvoj

Kad jūsų giminėms ir mylimiesiems būtų smagiau ir geriau sutikti Velykas, jus, be abejonės, prisidėsit pasiųsdami jiems "vėlykinio pyrago" — pinigų. Ir kada jus siunčiat, jus norite, kad pinigai būtų išmokami Lietuvoje kuogreičiausia ir kad dēliai pasiuntimo jums būtų kuopatogiausia.

Siųskit telegramu per Naujienas. Pini-gus gauna nuo 5 iki 10 dienų.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St. Chicago, Ill.

Tarp Chicagos Lietuvių

Viešpats Doleris ARBA Naujo Perversmo Išvakariuose

Tai buvo paskutinė diena 1928 m. prieš perversmą, kurį taip sistematingai rengė Viešpats Doleris su visais savo leitenantais.

Viešpats Doleris meilina priėmimą Amerikos lietuvių mylimos ir gerbiamos panelės Idėjos. Jinai iki šiol buvo gerbiama, bet dabar jau kas kita... Viešpats Doleris jau ir ją užkariavo... Dabar panelė Idėja turi automobilį, jos lūpos nudažytos, sejonas iki kelių, ji kalba amerikonišku žargonu ir lanko krutamus paveikslus. Kartais jinai dar šiek tiek praeitį atsimindama susirupina, bet Viešpaties Dolerio dovanos jos sąžinę greitai nuramina.

Viešpats Doleris laukia savo leitenantų raportų ir rengiasi prie perversmo. O leitenantams jisai jau senai buvo davęs aiškų ir tikrai griežtą paliepimą šiais žodžiais:

"Drauskitės jaunuoliams lietuviškai kalbėti, tverkitės bolševikų raudonas, o vyčiai ir fašistų juodas kuopas, mokinkite kiliotis ir keikti, mokinkite boikotuoti lietuviškus parengimus, prikalbinkite agitatorius ir kalbėtojus viską pardavinėti, agituokite už pirkimą automobilių, mokinkite naminę dirbti ir pripratinkite moteris ir vaikus prie girtuokliavimo..."

Skaito Viešpats Doleris savo leitenantų raportus ir didelį cigara sukydamas šaiposi, o panelė Idėja jo ilgus pirštus nagus pucuoja ir čiugumą kramto. Dabar jau reikia pasiskelbti diktatoriumi; jau laikas. Tikrai dar reikia duoti paskutinis įsakymas ištikimiesiems savo leitenantams, ir atliktas kriukis.

Viešpaties Dolerio dešinėji ranka, ponas Sukčius, praneša, kad atvyko perversmo rengėjai ir laukia paskutinio paliepimo. Viešpats Doleris liepia jėit ir raportuoti asmeniškai.

Prasideda raportai. Pirmas raportuoja ponas Biznietaitis: "Viešpatie Doleri, aš Tamsos valią pildydamas darbavau si kiek galėdamas ir štai: dabar visi buvę panelės Idėjos garbintojai lotus pardavinėja, salinuos laiko, arba šiaip kokiais nors bizniais verčiasi; kiti dabar advokatauja, dakartauja arba kunigauja, bet profesionalus tai man pasisekė prirašyti prie iš kur vėjas pučia partijos, ir jie mums visai nepavojingi..."

Miko Butlegerausko raportas: "Aš išmokinau naminę virti ir prie mūnšaino pripratinau jaunas pameles, storas kumutes ir jų išbalusius vaikus. Dabar gaspadinė mūnšainą ir bobinčių pardavoja, jau nekaltant apie privatiškus kičinus. O surpauz partes tai visos moka rengti... Motariška lytis perversmui nė kiek nekenks, ypatingai jei joms šilkinii pantiakų nupirksime..."

Jinas Keikonis raportuoja: "Aš keikti ir kiliotis tai tikrai atsakančiai išmokinau. Pirmiausia pasiūniau kelioliką vaikinių į Valparaisą bulvių skusti, o paskui sutveriau bolševikų raudoną partiją ir vyčių bei fašistų juodų kuopų priveisiau

visur ir visokių. Paskui tie mano išmokinai vaikai užėmė redaktorių vietas, ir kad keikia tai keikia, net gražu pasiklausyti. Sakau, jau ir saltauose geriau nepadarysi... Raudoniems bolševikams patariau dar toliau keikime lavintis, ir dabar, gerbiamas viešpatie Doleri, gali ir pats pasiklaityti jų raštų ir pasidžiaugti. Be to, raudoni lietuviai mums prigelbės, nes jie ir be to laukia progos išskerti visus baltus idealistus ir jie senai dantį griežia ant panelės Idėjos garbintojų..."

Džiano Džiazačio raportas: "Kaip liepi, o Viešpatie, taip ir padariau: įpiršau krutamus paveikslus, džiazą ir surpauz partes, o meną ir muziką apmainiau ant radio. Man labai daug gelbėjo brolio Butlegerausko pastangos."

Dar raportavo ponas Akyplessa šitaip:

"Visur kiek galėdamas platinau pavydą, kivirčius ir barnius. Visur skelbiau Tavo valią ir į piepiu visiems niekinti lietuvių profesionalus, kurie pinigų neturi, o garbinti tuos biznietius, kurie tave, o Viešpatie, garbina..."

Viešpats Doleris nusišypsojo ir tarė:

"Reiškia, broliai, viskas tvarkoje ir nuo šių 1929 m. pradžios aš esmi Amerikos lietuvių diktatorius ir jų Dievas."

Visi pritarė. Ir nebuvo kraujo praliejimo ir nebuvo kruvinų aukų, tik tiktai panelė Idėja Viešpats Doleris žemyn laiptais paleido. Jinai dabar jau ir jam nusibodo.

Panelė Idėja ant greitųjų sušaukė susirinkimą, į kurį atėjo nuplyšęs Menas su išdžiuvusia Daile, ponis Filosofija, senelis Žmoniškas, nuskuręs Grynas Mokslas su savo sesute Teisybe ir baltaplaukis Tautmyla su žmonele.

Ir tarė panelė Idėja:

"Žinote, kad mums čionais vietas jau nebeliko, nes Amerikos lietuvių užvaldė diktatorius Doleris... Eikime svetur, grįžkime ten, kur mūsų laukia viešpaties Dolerio nesugadinti broliai... Eikime į samanotas bakažules ir po šiaudiniu stogu dirbkime savo užbrėžtą darbą..."

Ir apleido Amerikos lietuvių jų buvę vadovai. Viešpats Doleris išvaikė seimą, pakeitė kon-

Pasaldinkit Rugštų Skilvį Šiuo Maloniu Budu

Kai žmonės pajunta nesmagumą už dviejų valandų po valgio — kenčia nuo širdies edimo, gasų, nevirškinimo — deviniuose iš dešimties atsitikimų buna perviršis rugščių, kas ir pagimdo jiems nesmagumą.

Geriausis budas — greičiausias budas tai pataisyti yra su alkali. O Phillips Milk of Magnesia yra alkali, nekenksmingas, maloniausioj skystoj formoj. Tai yra forma, kurią dakartai prirašinėja; kurią ligoninės vartoja; ant kurios atsidėla milijonai žmonių per 50 metų nuolatos didėjančio vartojimo.

Saukštas Phillips Milk of Magnesia stikle vandens neutralizuoja daug didesnį kiekį rugščių perviršiaus; ir padaro tai tuojaus. Už penkių minučių simptomai rugščių perviršiaus išnyksta. Sužinojimas šio geriausio budo reiškia ant visados atsiveikininimą su nemaloniais budais.

Žiūrėkite, kad gautumėt tikrą Phillips Milk of Magnesia. Prastiesnis produktas gali neveikti tiek gerai. Visos aptiekos turi dideles 25c ir 50c bonkas. Pilni nurodymai plačiam jo vartojimui yra prie kiekvieno pakelio.

"Milk of Magnesia" buvo J. V. registruotas prekybos ženklas Chas. H. Phillips Chemical Co. ir jos pirmtakuno Chas. H. Phillips nuo 1875.

stituciją ir pradėjo doleriškai visą šalį valdyti...

(Pastaba. Šis dokumentas rasta Viešpaties Dolerio archyve).

(Pacific and Atlantic Photo)

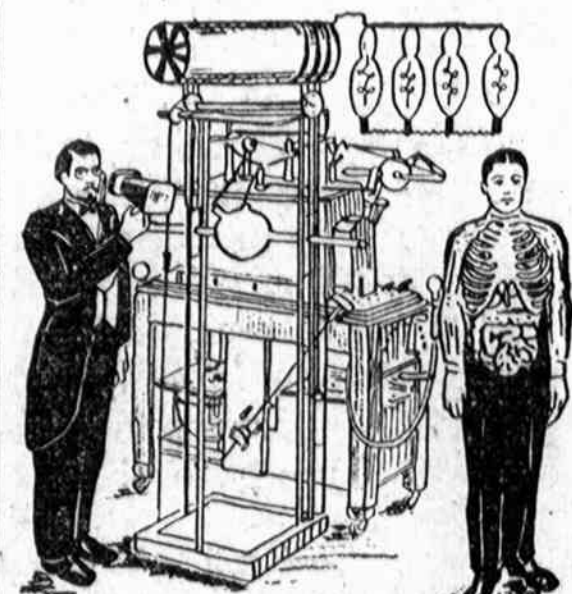
Pasqualino Lolordo, Chicagos gėngsteris, kuris šiomis dienomis tapo nužudytas savo namuose.

So. Englewood

Naujos SLA 357 kuopos susirinkimas

Pereitą trečadienį, p. Petroko svet., 8462 S. Vincennes ave., įvyko mėnesinis naujos SLA 357 kp. mitingas, kurį vedė pirm. C. A. Gaubis. Sekretorė p. Urš. Barzdytė perskaitė pereito susirinkimo protokolą, kuris buvo priimtas.

Toliau pasirodė, jog kuopos organizatorė p. P. Drasutienė turi savo darbuotę geras pasekmes. Bėgįje pereito mėnesio ji prirašė septynis naujus narius, iš kurių penki paėmė aukščiausią apsaugos laipsnį — tukstantines.

Specialistas gydymė chroniškų ir naujų ligų, jei kiti negalėjo jums išgydyti, atlaikykite pas mane. Mano pliusas išgeriamas mas atidengia jūsų tikrą ligą ir jei aš nepašalinu jos gydyti, sveikata jums augsi. Eikite pas tikrą specialistą, kuris moklams jūsų kur ir kas jums skauda, bet pats pasakys po galutinio išgeriamavimo — kas jums yra.

Dr. J. E. Zarembo
20 W. Jackson Blvd., netoli State St.
Kambarys 1016
Imk elevatoriu
CHICAGO, ILLINOIS

Ofiso valandos: nuo 10 ryto iki 1 po pietų, nuo 5 iki 7:30 vakaro. Nedėlioj nuo 10 ryto iki 1 po pietų.

24 Mėnesiai Del išmokėjimo

Namų apšildymo reikmenys ir plumbingas.

Parduodame ir įvedame namų apšildymo reikmenis. Taisome ir valome boilerius.

Apvyniojame paipais ir boilerius. Telefonuokit ir reikalaukit kainų.

A. BLACKSTONE
807 W. Lake St.
kampas Halsted St.
TEL. MONROE 0454

Universal Restaurant
Mūsų virtiniai, dešros ir kopūstai primena mamytės valgį
A. A. NORKUS
750 West 31st St.

Pavyzdinga vaikų draugijėlė

Šioj kolonijoj taipogi randas gražūs jaunimo choras. Jo nariai priklauso SLA 36 kp. Mokinama dainuoti, lietuviškai rašyti ir skaityti. Šis choras yra skaitlingiausias ir geriausias išlavintas visoj Chicagoj. Jį turėsime progos neužlgo užgirsti. Susivienijimui Lietuvių Amerikoj yra garbė turėti tokią vaikų draugijėlę. Vienu žodžiu, So. Englewood skubiai žengia į pirmąsias vietas mūsų kolonijų tarpe. —Koresp.

Pranešimas

Lietuviams, kurie turėjo reikalų su William C. Wood, Rose-lande.

Atsišaukite visi pas valstybės gynėją (State's Attorney) arba pas Joną Ruiką adresu 725 West 123rd st., antros lubos. William C. Wood teismo nuosprendis tapo atidėtas iki 22-ros dienos šio mėnesio.

Norima, kad visi tie, kurie jaučiasi nuskriausti, paduotų savo skundus John Ruikai arba valstybės gynėjui (State's Attorney). —Jonas Ruiko.

IŠMOKĖTI PINIGAI

Per Naujienas Pinigus gavo:

56490—J. Račkauskui
56493—J. Jakaičiui
56498—L. Mauragiui
96036—M. Pikoraitienei
23735—K. Venckui
96037—J. Pocevičiui
23766—M. Avelienei
23765—V. Zdanavičienei
23765—O. Zukauskieni

25010—E. Noreikienei
23742—P. Rekašienei
23750—M. Širvelienei
23743—M. Paulauskienei
23745—I. Plauskai
25005—J. Cepkauskieni
23778—A. Daunienei
13499—A. Svalnai
25011—J. Jono, Mocejunui
23785—J. Davoliui
23800—J. Brdikui
22803—M. Šimonaitienei
23783—O. Plauskai
23787—Tupis
23513—A. Masilionui
23779—V. Pociui
23784—A. Šimkaičiui
23782—S. Vanagui
23514—A. Griniui
24843—P. Dobrovalskiui
23518—A. Dambraskui
23520—N. Vizgintui
25017—M. Kudirkaitei-Kairienei
25018—R. Vrubleviče
24528—Viktorijai Zagunaitei
24601—Veronikai Kiskelienei
23446—Marijonai Šimkienei
23817—Domicelai Šaukštienei
23855—Agotai Šečiutei
23487—Agnėskai Tautčiutei
24670—Rozalijai Adašunai
56497—Juozapui Maciekui
24673—Petriui Naujavičiui
24677—Taujanskienei Eleonorai
25682—Matėušui Zaguniui
24685—Christopui Kasparui
24687—Jonui Pašiliui
24693—Marijonai Šiaulaitei

Ar Inkstai Daro Jums Nesmagumą?

"Mano inkstai darė man nesmagumą. Skaudėjo nugarą, buvau nervuotas, alpinas ir ligotas," sako Mr. Geo. Leavitt, Sublett, Kansas. "Aš vartoju Nuga-Tone ir dabar jaučiuosi stipresnis ir sveikesnis. Aš mačiau rekomenduoti Nuga-Tone visiems, kurie turi silpną ir nuvaržintą sistemą."

Nuga-Tone yra suteikusios tikrą palaimą, del to, kurioje nuolat buvo silbni ir išlyskę. Jos suteikė daugiau energijos silpnams ir nervuotiesiems vyrams ir moterims, taip pat silbtesniam ir atsilikusiai mergai, kuri negalėdavo miegoti. Nuga-Tone pataiso apetitą ir virškinimą. Prashalina puses ir inkstų nesmagumą. I dešimt dienų, daugelyje atsitikimų prashalina užkietėjimą, gasus ir vidurių ir žarnų, sveikuli, padaugina silpnos svaraus. Nuga-Tone atsviedina į sąžad visų kūno organų, jos yra parduodamos vaistinėse su garantija, kad suteiks užsąveikimą.

24694—Benediktui Barisui
24696—Onai Dirziuvienei
24697—Kazimierui Kmeifauskui
24698—Kaupui Motiejui
24700—Tarasei Zakarauskieni
24702—Onai Norkaitienei
24703—Julijonai Pocienei
24708—Antanui Janionui
56503—Kazimierui Stravinskui
56505—Domininkui Juozaičiui
56507—Leonui Raudžiui
56512—Adelei Zalatorienei
56514—Uršulei Lukauskieni
56518—Karoliui Kiaušiniui
56519—Vincentui Misevičiui
56520—Viktorijai Blaževičienei
23793—Onai Vileauskienei
24730—Jonui Pareikai
24732—Adolfui Jokubauskui
23527—Augustui Reivičiui
23525—Klemansui Reivičiui
23526—Vladui Reivičiui
22812—Onai Budenas
25022—Pranui Saviskui
22816—Vincentui Mukui
23524—Grasei Dugniei
22811—Feliksui Kazlauskui

22814—Edwardui Kučauskui
23815—Kazimierui Lomsargiui
23927—Juozapui Žilinskiui
23482—Antanui Kukštui
24663—Veronikai Urbienai
56495—Marijonai Plisienai
24684—Povilui Glinskiui
56516—Mykolui Ivanauskui
23502—Uršulei Miškinienai
23767—Antanui Tamošiunui
13500—Juozapui Daunorui
23790—Adolfinai Kernagiutei
24716—Ignui Eičiui
24719—Vincentui Lukošui
24722—Elžbietai Šepkienei
24723—Ievai Tyzenhauskienei
24724—Fran. Mikšauskieni
24734—Motiejui Vaitinui
24735—Veron. Stepanavičiutei
24736—Vincentui Skamarakui
56522—Kazimierui Bitarui
56523—Marijonai Jucaitei

Vyrai ir Moterys

Jus galite būti išgydyti!

Jeigu jūs turite kraują sugedimą, skaudulius, odos ligas, uždegimus ar nervų ligas, koki silpnumą, puses, privatus ar šlapimo ligas, atidkite pas Dr. Ross išgydyti. Jeigu jūs turite silpną, atidkite pas Dr. Ross išgydyti. Pašalinkite bandę ir nemokslinius gydymus. Neprisiminkite tankiai prieda prie auklomo, paralyžiaus, ar prie sirgimo visą savo amžių.

Silpni vyrai!

In-Mo-Ray ir specialis gydymas sugrąžino tvirtumą ir vyriškumą tukstantams pacientų. Dr. Ross gydymas buvo skėnimas per visą 50 metų. Ką jo gydymas padarė tukstantiems kiti, tai padarys ir del jus. Geriausias gydymas. —Zemos kainos. —Atleikite šlاندė.

DR. B. M. ROSS

35 S. Dearborn St., kampas Monroe St., Chicago

ISTIKIMAS SPECIALISTAS

Turis dešimt metų šiame name. Imkit elevatoriu iki penkto angsto. Prėšimo kambarys vyrams 506, moterims — 508 kambarys.

Valandos: Kasdien 10 val. ryto iki 5 val. po pietų. Nedėliomis 10 val. ryto iki 1 val. po pietų. Pamedėlia. Sėdimo ir Subatomis nuo 10 val. ryto iki 8 valandai vakaro.

PAIN-EXPELLER
REG. U.S. PAT. OFF.

Kovokite Prieš INFLUENZA

Bukite pasirengę kovai kuomet influenza bando užpulti jus ir jūsų šeimyną. Nesuokite iš paprastų Persalinų ir Kosulių, Skausmų Krūtinei, Pečių Gėlimo ir Paprasto Gerklės Skaudėjimo. Pasgydykite iš to ne-sveikumo be atidėlojimo.

Kiekvienas jūsų šeimos narys privalo dainai išsitrinti su PAIN-EXPELLERU — ypatingai kuomet jaučiatės pailsėjus ir gėlancias sąnarius. Atkreipkite dėmesį į sušlapusias kojas — ištrinkite vikiarį kojų padus ir apaukite sausomis kojineis.

Langvairi Išvengti, Negu Išgydyti

Todel visuomet laikykite bonką PAIN-EXPELLERIO savo namuose. Jis palengvina visokius Muskulų Gėlimus ir Skausmus.

35 ir 70c. didumo bonkutes.

Jūsų Vaistinėkas Parekomenduos Jums PAIN-EXPELLERIO.

O jei ne, tai Rašykite!

The Laboratories of FAL Richter & Co.
NEW YORK, N.Y.

KILLS PAIN

"Aš rūkau Lucky— vietoj saldumynų valgymo."

Grace M. Hay Drummond Hay

Lady Grace Drummond Hay, vienintelė moteris pasąžyrė Grafo Zeppelino.

"Tas faktas, kad mums buvo uždrausta rūkyti nuo to laiko, kai Graf Zeppelin išleisė iš Friedrichshafen, kol mes žemyn nusileidome Lakehurst'e, tik dar labiau padidino mano apetitą prie Lucky Strike. O, kaip buvo skanus tas pirmasis cigaretes! Lucky Strike tikrai mane traukte traukia prie savęs—jo apkepimo kvapnsys yra stebėtinai malonus. Aš rūkau Lucky vietoj saldumynų valgymo—tatai vyrai daro jau per ilgus metus. Aš manau, kad jau laikas ir labai laikas mums moterims rūkyti Luckies ir palaikyti savo kūno figūras dailiai laibas."

GRACE M. HAY DRUMMOND HAY

Tai yra šiandieninė išmintinga priemonė — imk Lucky vietoj riebinančio saldumyno. Tukstantčiai tatai daro — vyrai tuo būdu palaiko savo sveikatą ir drūtumą, o moterys išlaiko savo figūras dailiai laibas. Lucky Strike, puikiaiis tabakai, mitriai suderinti ir sumaišyti, paskui apkepti, kad išdirt tokį kvapnį, kuris smagiai pavaduoja tą pageidavimą riebinančių saldumynų.

Apkepinimas paliousuoja Lucky Strike nuo nešvarumų; 20.679 daktarai tatai pripažįsta, sakdami, kad Luckies mažiau teerzina rūkytoją, negu kiti cigaretai. Štai kodėl žmonės sako: "Tai yra geras daiktas rūkyti Luckies."

Pastaba: Žinovai pripažįsta, kad milžiniškas padidėjimas rūkimo Cigaretų paeina iš pagerinimo Cigaretų dirbimo proceso, pritaikant prie to kaitinimą. Tiesa, kad 1928 metais Lucky Strike Cigaretų naudojimas pakilo augščiau, negu visų kitų Cigaretų, krūvon sudejus. Tas, neabejotiskais žodžiais patvirtina visuomenės pasitikėjimą Lucky Strike viršenybe.

"It's toasted" Nei Jokio Gerklės Erzinimo — Nei Jokio Kosulio.

Kas subatos vakarą perradio griežia Lucky Strike Šokių Orkestra tokius "Melodijas, kurios Broadway padarė Broadway." Ta muzika po visą šalį, nuo vieno vandenyno iki kito, paskleidžiama National Broadcasting Company tinklu.

LUCKY STRIKE
"IT'S TOASTED"
CIGARETTES

Imkite Lucky vietoj saldumyno.

DRESIŲ DEZAININIMAS

Mes išmokinsime kaip dresinti ir pasiūti dreses ir kitus drabužius del savęs, arba kaip profesiją. Pamokos diena ir vakaras. Ateikit ar rašykite del nemokamos informacijų knygos.

MASTER COLLEGE
190 N. State St. cor. Lake St.
10 augštas
JOS. F. KASNICKA, principals

NAUJIENOS

The Lithuanian Daily News
Published Daily Except Sunday by
the Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 South Halsted Street
Chicago, Ill.
Telephone Roosevelt 8500

Editor P. GRIGAITIS

Subscription Rates:
\$8.00 per year in Canada
\$7.00 per year outside of Chicago.
\$8.00 per year in Chicago.
8c per copy.

Entered as Second Class Matter
March 7th, 1914, at the Post Office
of Chicago, Ill., under the act of
March 3rd, 1879.

Naujienos eina kasdien, išskyrus
sekmadienius. Leidžia Naujienų Ben-
drovė, 1739 So. Halsted St., Chicago,
Ill. — Telefonas: Roosevelt 8500.

Užsisakymo Kaina:	
Chicagoje — paštui	
Metams	\$8.00
Pusei metų	4.00
Trims mėnesiams	2.00
Dviem mėnesiams	1.50
Vienam mėnesiui	.75
Chicagoje per išnešiotojus:	
Viena kopija	8c
Savaitė	18c
Mėnesiui	75c
Suvienuose Valstijose, ne Chicagoje, paštui	
Metams	\$7.00
Pusei metų	3.50
Trims mėnesiams	1.75
Dviem mėnesiams	1.25
Vienam mėnesiui	.75
Lietuvon ir kitur užsieniuose (Aspigitai):	
Metams	\$8.00
Pusei metų	4.00
Trims mėnesiams	2.00
Dviem mėnesiams	1.50
Pilnais reikia užsiųti pašto Money Orderu kartu su užsakymu.	

SMUGIS PILSUDSKIUI

Kairiosios partijos Lenkijos seime pareikalavo, kad būtų pašauktas atsakomybės finansų ministras Čechovič, kuris išleido be seimo leidimo daugiau pinigų, negu buvo nustatyta biudžete. Šitos atakos privertė ministrą rezignuoti, — kuo, kaip pastebi Amerikos korespondentai, tapo suduotas skaudus moralis smugis Pilsudskio vyriausybei.

Ir ne gana to, kad ministras rezignavo, bet jisai dar išleido viešą pareiškimą, suversdamas kaltę del biudžeto ribų peržengimo pačiam valdžios galvai, t. y. Pilsudskiui.

Iš šitų faktų matyt, kad Lenkijos diktatoriui dar visgi nepasisekė visiškai sunaikinti parlamento autoritetą, nors jisai šita kryptim „darbuojasi“ jau apie pus-trėčių metų laiką.

REKLAMOS KAINA

Apleidęs baltąjį namą, Calvin Coolidge ėmė verstiti literatiniu darbu. Viena žurnale jau tilpo jo straipsnis ir ketina tilpti daugiau. Sakoma, kad už tuos raštus jisai gaunąs beveik po dolerį už kiekvieną žodį.

Geras atlyginimas, nėra ko ir kalbėti. Bet šitoki honorarą „piliētis Calvin Coolidge“ gauna, žinoma, ne dėl to, kad jisai būtų nepaprastai gabus rašytojas. Jam tiek moka už tai, kad jo vardas, kaip buvusio prezidento, yra be galo išreklamuotas. Jeigu jisai imtųsi advokato praktikos ar kurio kito darbo, tai jam taip pat būtų mokama keliatą kartų brangiau, negu kitiems, kad ir gabesniems žmonėms, už tokį pat patarnavimą.

ARGI TAI PARSIDAVIMAS?

Neturėdami kuo atremti Trockio priekaištus dabartiniams Rusijos diktatoriams, šie ir jų šalininkai skelbia, kad buvusis sovietų karo komisarų „parsidavęs“ buržuazijai, kadangi buržuaziniai laikraščiai užmokėję \$20,000 ar \$25,000 už jo straipsnius, kurie neseniai pasirodė Europos ir Amerikos spaudoje.

Mums nerūpi ginti Trockį, nes jisai mūsų įsitikinimu yra ne mažiau nusidėjęs savo kraštui ir darbininkų klasei, kaip ir tie ponai, kurie jį šandien piešia „kontr-revoliucionierium“. Bet Maskvos kaltinimai del jo „parsidavimo“ neišlaiko jokios kritikos. Mes dar labai gerai atsimeiname, kaip 1918 m. Amerikos laikraščiai špaltų špaltas užpildydavo to paties Trockio raštais, kuriuose buvo mėginama išdėstyti, kodel Rusijoje turėjęs įvykti bolševikiškas perversmas ir kuriuo būdu per jį busias „išvaduotas“ proletariatas. Bet tuomet nė vienas bolševikas nesipiktino tokiu Trockio „bendradarbiavimu“ buržuazinėje spaudoje.

Iš tiesų, tai Stalinas daug uoliau bendradarbiauja buržuazijai, negu dabartinis jo oponentas. Pavyzdžiui, prieš metus su viršum laiko garsusis Amerikos geltonosios spaudos karalius Hearstas suorganizavo ekskursiją Rusijon iš 50 Amerikos senatorių, kongresmanų, rašytojų ir visuomenės veikėjų, ir tą visą ekskursiją sovietų valdžia ne tik įsileido į Rusiją, bet priėmė ir vaišino, kaip savo svečius. Kodel Maskvos diktatoriai taip elgėsi su tais svečiais iš Amerikos? Aišku, kodel: jiems rūpėjo, kad Hearstas laikraščiai ir tie politikieriai, kuriuos Hearstas prikalbino keliauti į Rusiją, pakreiptų sovietų pusėn viešąją opinią Amerikoje.

Taigi Stalinas neatsisako net padengti valstybės lešomis gana dideles išlaidas, kad tik įgijus buržuazinės spaudos ir buržuazinių politikierių palankumą.

Savo laiką ir Trockis nesigailėjo sovietų valdžios pinigų, kada jisai diena iš dienos mušė ilgiausias telegramas į visą pasaulį apie Kronštado sukilimą, kurį jisai turėjo „garbės“ malšinti. Šandien jisai vargšas jau prie sovietų išdo neprieina, todėl jam tenka pačiam imti pinigų iš buržuazijos. Bet ar kitaip elgsis Stalinas, jeigu jam kuomet pasiseks išnešti sveiką galvą iš sovietų „rojaus“?

Visas dalykas čia yra, kaip matome, ne „parsidavime“ ar kokiuose kituose moraluose nusidėjimuose, o tiksliai rolių pasikeitime. Kol bolševikas yra „viduje“, tai jisai visus kitus kaltina „išdavimu“ ir „parsidavimu“, o kai jisai išlekia lauk, tai jo, buvusieji draugai jį patį paverčia „išdaviku“ ir „parsidavėliu“.

Apžvalga

AUKLĖJIMO PAGRINDAI

Liejuvoje pastaruoju laikų kilo įdomus ginčas del klausimo, koks turi būti svarbiausias auklėjimo pagrindas. Tautininkai per savo laikraštį „L. Aida“ pareiškė, kad auklėjimas turėtų būti paremtas tautybės dėsniu; krikščionys demokratų, kritikuodami tautininkus, pasakė, kad auklėjimas privalo būti remiamas „aukštesniu“ ir „pastovesniu“ idealu, būtent, tikyba. Bet val. liaudininkai nesutinka nei su pirmaisiais, nei su antraisiais. Jų organas „L. Žinios“ laikosi tos nuomonės, kad svarbiausias auklėjimo uždavinys yra žmogaus asmenybės tobulinimas, be atsižvelgimo į tautybę ir tikybą. O žmogaus asmenybės ištobulinimui reikią vadovautis etikos, estetikos ir moralybės dėsniais, kuriuos nustato šių dienų mokslas.

Liaudininkų laikraštis skiria bendrą ir specialinį auklėjimą. Bendras auklėjimas tai — žmogaus asmenybės tobulinimas, o apie specialinį auklėjimą tas laikraštis sako:

„Greta jo (bendrojo auklėjimo) auklėjimui gali būti pstatyti atskiri konkretūs uždaviniai, žiūrint apytovų, kuriose mokyklai tenka dirbti. Iš mokyklos galima pareikauti, kad ji išauklėtų, pav. karštus patriotus arba gerus katalikus. Suprantama, kad šie uždaviniai jau yra specialaus, o ne bendro pobūdžio, nes pav. karštus patriotus galima auklėti tik iš savo krašto piliečių, o ne iš besimokinančių toj pačioj mokykloj svetimšalių, gerus katalikus galima auklėti tik iš tam tikros konfesijos, o ne iš visu besimokinančių mokykloj mokinių.“

„Aišku, kad bendri uždaviniai yra daug svarbesni, negu specialiniai. Del to ir auklėjimo pagrindas reikia dėti ne tuos dėsnius, kurie atitinka specialiniams auklėjimo uždaviniams, o tuos dėsnius, kuriais remiasi bendri auklėjimo uždaviniai, t. y. žmogaus asmenybės tobulinimas. Šitą tobulinimą moderninė pedagogika įsivaizduoja, kaip harmoningą visų žmogaus kūno ir sielos pajėgų išvystymą, ir siekia čia savo tikslo, pasiremdamas tais duomenimis, kuriuos jai teikia šioj srity mokslas. Del to žmogus pirmiausia turi būti auklėjamas, kaip toks, be tautybės, tikybės etc. skirtumo.“

Bendrai su šita „L. Ž.“ pozicija tenka sutikti. Juk, šis tiesų, žmogus gali būti tikintis arba karštis patriotas ir kartu būti visai menko bendro išauklėjimo. Bet yra klausimas, ar tikslu yra lyginti tikybės ir tautybės skiepimą su auklėjimu.

Bendras auklėjimas, kaip liaudininkų laikraštis sako, yra „harmoningas visų žmogaus kūno ir sielos pajėgų vystymas“. Tuo gi tarpu tikyba ir tautybė yra tam tikros idejos. Idejas žmogus įgyja švietimo keliu. Švietimas ir auklėjimas yra du skirtingi dalykai, nors, tiesa, dažnai nelengva tarp jų pravesyti aiškią ribą. Švietis reiškia teikt mokslą žiniui, auklėti reiškia lavinti. Gal tiksliau tad būtų kalbėti apie religinį ir tautinį švietimą, o ne „auklėjimą“?

DEL „KAUKIŲ“ IR „TOLERAVIMO“

Po didelių balių didelis galvos skaudėjimas.

Turbut šituo tenka aiškinti tuos „rukščius kopustus“, kuriais mūsų kaimynas „Sandara“ ir jos bendradarbis, p. S. Kodis, paskutiniame savo numerėje pa-

NAUJIENOS, Chicago, Ill.

vaišino savo skaitytojus. Už jos malonų pakvietimą, kad ir mes to viralo paragautume, mes žemai dėkojame. Mums galvos neskauda.

Suerzintam upe žmonės kartais pasako tą, ko iš jų neišgirsi, kuomet jie kitaip jaučiasi, arba, anot „S.“, kuomet jie yra užsidėję „prietelių“ kaukę. Šituo atžvilgiu mums yra gana įdomus kai kurie minėto viralo gamintojų pareiškimai.

P. Kodis pasisako, kad jisai pirmiausia mus „toleravo“ ir dabar beveik galįsįs, kad to dėka mes „gerokai atkūję“. Bet per tą visą „toleravimo“ laiką jisai, pasirodo, neišėjosi už ančio akmenį, ne akmenį, bet ką ten tokio gana sunkaus, ir jisai dabar tą daiktą išsiėmė ir parodė visai publikai. Gerai, pažirėsimė.

Iš savo ančio p. Kodis išsi-traukė pirmiausia tulą L.S.S. rezoliuciją, kuri, girdi, tilpusi „Kovoje“ 1916 m. ir kurioje pareiškiamą, kad „dabartinė Rusija yra laisviausia šalis“ ir kad del to Lietuvai esą geriausia susirišti su Rusija „federatyviais ryšiais“, o ne reikalauti nepriklausomybės. Prie šitos „garsios rezoliucijos“ p. K. pasakui priduria ir L.S.S. sekretoriaus atsišaukimą, išleistą vasario mėnesį 1918 m., kuriuo lietuviai socialistai įspėjami nedalyvauti visuotiniame Amerikos lietuvų seime. Ir, padėjęs ant stalo šitos „dokumentus“, p. Kodis atidengia savo širdį. Matote, girdi, kas yra tas „marksinis Naujienų redaktorius“, kuris „tą rezoliuciją rašė“, o dabar mus „šmeižia“!

„Ar tad tie žmonės, tęsia jisai, „imasi Lietuvos, Nepriklausomos Demokratinės Lietuvos principų ginti ir falsyvai fabrikuotomis (!) insinucijomis kaltinti Sandarą patapus nebeistikima...“ Ir taip toliau, ir taip toliau.

Kadangi mes, kaip šio straipsnelio pradžioje pastebėjome, neturime jokio reikalo ragauti rukštų „S.“ viralą, tai p. K. „šmeižimus“, „insinucijas“, „fabrikavimus“ ir visus kitus jo skanymynus paliksime jam pačiam ir pakalbėsime tiksliai apie faktus.

Yra aišku, kad tiksliai galvos skaudėjimu sergančiam žmogui galėjo prisimesti toks įsivaizdavimas, kad L.S.S. ar kas kitas skelbė 1916 m., jogei „dabartinė Rusija yra laisviausia šalis“. 1916 m. Rusija buvo caro valdoma, ir nebuvo nė vieno žmogaus pas lietuvius, kuris būtų to laiko Rusiją vadinęs „laisviausia šalis“.

Jeį p. Kodžio pareiškime yra padaryta klaida datoje ir vietoje 1916 m. reikia skaityti 1918 m., tai ir tuomet jo priekaištai „marksiniam Naujienų redaktoriui“ yra gryniausios absurdas. Nes 1918 m. Rusiją jau valdė bolševikai: jau tu metų sausio mėnesį bolševikai buvo net išvairė Rusijos St. Seimą, ir turbut nė vienas Amerikoje gyvenančiam žmogui dar nesisapnavo toks nebuvas dalykas, kad „Naujienų“ redaktorius kada nors tų bolševikišką Rusiją gynė arba siūlė Lietuvai dėtis su ja į federaciją.

P. Kodis per tą visą laiką gyveno ne tik Amerikoje, bet ir Chicagoje, ir jisai, kada jam galva neskauda, gerai žino, kad jau nuo 1916 m. „Naujienuose“ stovėjo tų laikų L.S.S. centrai griežiausioje opozicijoje ir kad sekretorius Stilsonas, kurio atsišaukimą p. K. cituoja, ne tik nebuvo „Naujienų“ nusistatymo reiškęjas, bet tų laikų L.S.S. centras specialiai buvo pavadėjęs jam (ir buvo atsiuntęs jį tyčia Chicago!) sugriaut arba „užkariant“ „Naujienas“.

Prie progos reikia, beje, pastebėti, kad „Naujienuose“ nėra ir nebuvo „L.S.S. organas“, kaip pasakoja p. K.

Taigi, perkračius faktinę turiną to bagažo, kurį p. Kodis nešiojosi savo antyje, kaip matyt, per daugelį metų, tenka pa-

sakyti, kad jisai visai be reikalo save sunkino. Tą šlamštą reikėjo seniai išmesti į šašlavyną!

Bet tiek to. Gerai, kad visgi patyrėme tą, kas iki šiol buvo laikoma paslapyje.

Apie Įvairius Dalykus

Vulkanų eksplozijos ir temperatūros permainos

Pranašavimas, kuris išsipildė. — Žemės apsiaustas. — Vulkanų eksplozijos. — Dr. Jan van Stehno įspėjimas. — Rokatin-dos eksplozija. — Dr. Humphreys. teorija. — Vulkanų eksplozijos ir temperatūros permainos. — Pranykusių vulkanų pėdsakai.

Jau pereitą rudėnį buvo pranašaujama, kad ši žiema bus šaltesnė nei paprastai. Žemė, buvo sakoma, užsivilkio apsiaustą. Trumpeje ateityj tą pat turės padaryti ir žmonės, nes galima laukti šaltesnės žiemos. Net tropikuose, kur drabužiai yra visai nereikalingi, saulė nebebus tiek kaitri.

Žemė ne kartą ir praityj buvo užsivilkio apsiaustą. Tą apsiaustą sudaro vulkaniškos dulkės, kurios dažnai iškyla apie 30 mylių į viršų. Jos ten pasilieka keletą mėnesių, o kartais net ir keletą metų. Dulkės sudaro apsiaustą ir užstoja saulės spindulius kelia. Ačiu tam, žemė mažiau begauna šildomųjų spindulių.

Toks dulkų apsiaustas pradėjo formuotis praėjusį rudėnį. Rugsėjo pradžioj Rytų Indijos saloj eksplodavo ugniakalnis. Pasak vietinių gyventojų, eksplozija buvo gan smarki. Padarinįj nesuskaitomi bilionai dulkų tapo paleisti į orą. Tos dulkės ir sudarė apsiaustą.

Rytų Indija pasižymi eksplozijomis, kurios iškelia į orą milijonus tonų dulkų. Viena didžiausių eksplozijų įvyko netoli nuo dabartinės vietos. 1883 m. eksplodavo Krakatoa vulkanas. Kaip smarki buvo eksplozija, galima spręsti iš to, jog ją girdėjo žmonės, kurie gyveno 3,000 mylių atstume nuo ugniakalnio.

Kita smarki eksplozija įvyko Sumbavos saloj 1815 m., kuomet išliko į padanges Tomboro vulkanas. Dr. Franz Wilhelm Junguhn, olandų geologas, apskaičiavo, jog Tomboro eksplozija iškėlė į orą per 90 kubiškų mylių uolų ir dulkų.

Krakatoa, kuris eksplodavo 1883 m., praėjus žiemai vėl buvo pradėjęs veikti. Dr. Jan van Stehn įspėjo aplinkinių salų gyventojus, kad galima laukti naujos eksplozijos. Tačiau atrodo, jog įspėjimas buvo be reikalingas, nes kuriam laikui praėjus Krakatoa laipsniškai pradėjo nurimti. Bet tie, kurie manė, jog pavojus praėjo, skaudžiai sukludo. Rugsėjo pradžioj šalimoj saliuokėj, Palani, eksplodavo vulkanas Rokatin-dos.

Rokatin-dos eksplozija sunaikino Palani saliuokę ir pražudė apie 1,200 vietos gyventojų. Vieni jų prigirė, o kitus nutroškino dulkės. Žuvo desėtkai mažų laivukų, kurie plaukiojo aplink salą.

Nors ta eksplozija ir nebuvo tokį smarki, kaip Krakatoa ir Tomboro ugniakalnių, bet žalos ji visvien nemažai pridarė. Ji paleido pakankamai daug dulkų į orą, kad sulaukyti dalį saulės spindulių. O kuomet žemė mažiau begauna saulės spindulių, tai jos temperatūra pasi-daro vėsesnė.

Vulkanų eksplozijos daro ypatingos įtakos sauleleidžiams ir sauletekėjams. Po Krakatoa eksplozijos sauletekiai ir sauleleidžiai buvo labai raudoni. Tai parėjo nuo to, kad ore esančios dulkės sulaikydavo mėlynuos saulės spindulius.

Bet praktišku ir mokslišku atžvilgiais daug didesnės reikš-

mės turi tas faktas, kad vulkanų dulkės sumažina saulės šilumą. Dalis saulės spindulių negali prasimušti pro dulkų debesį ir pasiekti žemę. Taip dalykams esant temperatūra žymiai atvėsta, ir mes turime labai šaltas žiemas bei vėsas vasaras. Dr. W. J. Humphreys, paskilbęs Amerikos mokslininkas, savo knygoj „Physics of the Air“ aiškiai parodo, kaip vulkanų eksplozijos pakeičia temperatūrą.

Pirmas pavyzdys, kurį Dr. Humphreys paduoda, yra Islandijos vulkanas Kotlugia. Tas vulkanas eksplodavo 1721 ir 1755 m. Kaip viename, taip ir kitame atsitikime Europoj buvo pastebėta temperatūros permaina. 1766 m. eksplodavo kitas Islandijos vulkanas, būtent, Hecla. Europa ir vėl pergyveno miglų bei šalčių laikotarpį.

Bet temperatūra labiausia nukrito po išsiveržimo Asama, o kiek vėliau Vesuvius, ugniakalnio 1785 m. Dr. Humphreys sako, jog tokių šaltų metų, kaip 1785, Europa neturėjo per paskutinius 163 metus.

Daug kalbama apie 1816 m., kurie yra žinomi kaip metai be vasaros. Mat, tais metais buvo nepaprastai šalta vasara. Čia bus įdomu pastebėti tą faktą, kad kaip tik prieš tuos metus įvyko Tomboro ugniakalnio eksplozija.

Krakatoa eksplozija taip pat patvirtina Dr. Humphreys teoriją. Daugiau nei metus laiko po tos eksplozijos temperatūra buvo nepaprastai žema.

1902 m. eksplodavo Mount Pelee ugniakalnis, o 1912 m. Mt. Katmai Alaskoj. Abiejuose atsitikimuose temperatūra žymiai pakitėjo: per kai kurį laiką oras buvo šaltesnis nei paprastai.

Dr. Humphreys, toli gražu nebando visą bėdą sumesti ant vulkanų dulkų apsiausto del temperatūros pakitėjimo. Yra gerai žinomas faktas, jog pati saulė laiks nuo laiko kitėja. Na, o tas kitėjimas, žinoma, daro didelės įtakos temperatūrai. Pavyzdžiui imkime kad ir saulės dėmes. Šandien kiekvienas apšviestas žmogus žino, jog temperatūros atžvilgiu saulės dėmių periodai lošia labai svarbią rolę.

Vulkanų dulkų apsiaustas yra tik viena daugelio priežasčių, kuri prisideda prie temperatūros pakitėjimo. Rokatin-dos vulkano eksplozija, kaip jau buvo minėta, įvyko rugsėjo pradžioj. Turėjo praeiti keli mėnesiai, kol dulkės išsisklaidė ir sudarė apsiaustą. O kadangi tas apsiaustas susidarė kaip tik žiemos laikų, kuomet saulė ir šiaip nėra labai kaitri, tai visai natūralus dalykas, kad ši žiema pasižymėjo dideliais šalčiais.

Reikia džiaugtis, sako Dr. Humphreys, kad dideji vulkanai daugiau neveikia. Krakatoa ir Tomboro eksplozijos buvo menkutės palyginus su tomis eksplozijomis, kurios įvyko praityj. Kansas ir Nebras-kos valstijose, Alaskoj, Azijoj ir kitose vietose geologai užtin-gio didžiausius žemės plotus, kur randasi vulkanų dulkų pėdsakai. Yra vietų, kur tos dulkės sudaro nuo 30 iki 40 pėdų storio sluoksnį. Iš to galima spręsti, jog praityj vulkanai pasižymėjo neįmanomu pajėgumu.

Kuomet jie veikė, tai žemė „apsivilkdavo“ gal keliolika kartų storesniu apsiautu nei, sakysime šią žiemą. Pro tokį apsiautą labai nedaug saulės spindulių teprasiverždavo. Labai tad galima, jog tų vulkanų veikimas pagimdė ledų periodus.

Antradienis, kovo 12, 1929

Bet ar taip buvo, ar ne, — niekas tikrai negali pasakyti. Šandien aišku yra tik viena: vulkanų veikimas sumažėjo. O tai labai svarbu. Jei tas veikimas būtų toks, kaip praityj, tasyk temperatūra, nėra abejonės, būtų nepalyginamai šaltesnė nekad dabar. — K. A.

„Cascarets“ nuo galvos skaudėjimo, slogų, konstipacijos

Šianakt! Išvalykite savo vidurius ir sustabdykite galvos skaudėjimą, slogas, rugščius vidurius.

Gaukit 10 centų dežutę.

Paimkit Cascaret šianakt išvalyti jusų Kepenis, Skilvį ir Vidurius, ir jus tikrai puikiai jausitės ryte, Jus, vyrai ir moterys, kurie turite galvos skaudėjimą, apsvėlusį liežuvį, didelį šaltį, atsiraugiate, esate nervuoti, pakrikę, jus kankina prasti, gasuoti, pajrę viduriai, ar turite strėnų skaudėjimą ir jaučiatės pavargę. Ar jus palaikote savo vidurius švairius su Cascarets — ar tik priverčiate priverčiate išeiti pagelba drusku, cathartic pilių ar ricinos aliejaus?

Cascarets tuojaus išvalo ir sureguliuoja vidurius, pašalina rugštis, suvirškintą ir surugusį maistą ir netikusius gasus, išima tulžies pėversį iš kepenų ir išvalo sukietėjusias atmatas ir nuodus iš vidurių.

Atsiminkit, Cascarets šianakt pataisyti jus iki ryto. 10 centų dežutė pas jusų aptiekininką reiskia sveiką vidurių veikimą, tyrą galvą ir linksmy-mą per mėnesius. Neužmirškite ir vaikų.

Jusų Patogumui

„Naujienuose“ turi atstovus sekamose vietose

Bridgeport

Knjgynas Lietuva
3210 S. Halsted St.

Marquette Park

Rako aptieka
2346 W. 69 St.

Roselande

Tubučio aptieka
233 E. 115 St.

West Pullman

Tupikailio aptieka
723 W. 123 St.

Kai jums reikės pasiųsti pinigų Lietuvon, paduoti „classified“ skelbimą ar užsirašyti „Naujienas“, kreipkitės į artimiausį atstovą.

Tėmykite

1) APDRAUDA (Insurance: Nuo Ugnies, Langų, Automobilų; Gyvenimo (Life) ir kitokio atlieku per didelis ir geriausias kompanijas.

2) REAL ESTATE: Turų gerų bargenų visose Chicago dalyse.

V. MISZEIKA

Naujienuose
1739 So. Halsted St.
Tel. Roosevelt 4500

GYVENIMAS

Mėnesinis žurnalas

900 W. 52nd Street
CHICAGO

Prenumerata metams \$1.50
Pusei metų \$1.00
Kopija 10c

NAUJIENA! Nuo vasario mėnesio „Gyvenimo“ telpa žingeidų „Kasdieniniai užrašai“. Čia telpa aprašymai iš tikro gyvenimo. Reikalaukit „Gyvenimo“.

Pullman 5950

